

Sirijska i Palestina

Pregovori između de Jouvenela i lorda Plumera. — Gospodarska se situacija u Palestini popravlja. — Colonel Kish o pitanju žandarmerije.

Nahum Sokolov o cionizmu u Americi.

DE JOUVENEL U PALESTINI.

Pripojenje južnog dijela provincije Libanon Palestini?

Jerusolim, 30. marta (JTA). Francuski guverner Sirije, Henry de Jouvenel stigao je dne 29. marta u Haifu, a je slijedećeg dana otputovao dalje u Jerusolim. De Jouvenel je došao u Palestinu da s lordom Plumerom povede razgovor o aktuelnim pitanjima, koja se jednako tiču i Sirije i Palestine, a koja se u dogledno vrijeme imaju da riješe. Ovim spada naročito uređenje sirske palestinske granice, stvaranje boljšeg prometnoga sistema između obadvoj zemalja, sistematizovanje gospodarske saradnje između Sirije i Palestine i udružena akcija za suzbijanje razbojstava na sirske palestinske granice.

Arapska štampa u Palestini je, kako je poznato, objavila iz navodno pouzdanih vrela dobivenu vijest, da će lord Plumer i de Jouvenel povesti ovom zgodom i pregovore o pripojenju južnoga dijela sirske provincije Libanon Palestini.

*

Pitanje dodjeljenja jednoga dijela provincije Libanon Palestini raspravljeno je već godine 1919., kad se je odredjivala sirska-palestinska granica. Već se onda konstatovalo, da je južni dio te provincije veoma važan za Palestinu. Tada se je isticalo, da bi iskorištavanje vodene snage rijeke Litani bilo veoma važno za gospodarski razvitak ugljenom posve siromašne Palestine, jer vodena snaga Jordana ne može da udovolji svim zahtjevima zemlje. Kad je prije nekoliko dana palestinska vlada potpisala veliku Rutenbergovu koncesiju, javilo se glasine, da se s francuskom vladom vode pregovori, da se Rutenbergovom društvu za elektrifikaciju Palestine dade koncesija za iskorištavanje vodene snage Litani. Ostvari li se u istinu ova ideja proširilo bi se palestinsko područje sve do podnožja gore Hermon.

POBOLJŠANJE GOSPODARSTVENOG STANJA U PALESTINI.

Jerusolim, 29. marta (JTA). „Palestine Bulletin“ ustanovljuje, da gospodarstvena kriza u Palestini nije više akutna. „Stanje se stabilizuje; optimizam se siri. Financijalna je panika prošla, banke su uvidjele, da trgovina i industrija imaju čvrsti temelj. Jafa-naradžze su visoko u cijeni; postoje izgledi za izvrsnu žetvu. Novi su useljenici djelomice donijeli mnogo kapitala. Na tržištu rada je stanje popravljeno javnim radovima. I pesimiste priznaju da se obzorje rasvjetljuje.“

IZVRSNA ŽETVA U PALESTINI.

Jerusolim, 29. marta (JTA). Iz svih krajeva zemlje se javlja, da su izgledi za žetvu odlični, a osobito u sjevernom dijelu. Osobito su dobro rodili gajevi narandja i vinograda. Raspoloženje je u zemlji optimistično.

COLONEL KISH O UČEŠĆU ŽIDOVA U SIGURNOSNOM KORPUSU.

Jerusolim, 30. marta (JTA). Član palestinske Cijonističke Egzekutive Colonel Kish izjavio je izjavitelju JTA obzirom na učešće Židova u sigurnosnim četama ovo: U koliko naredba vlade tiče plana o uređenju sigurnosne službe u Transjordaniji, nema sada povoda, da se Židove o tome pita. Neodlučeno je tek općenito pitanje učešća židovskoga pučanstva u Palestini u sigurnosnoj službi u samom Erec Jisraelu. O tome se vode pregovori između predsjednika Weizmanna i lorda Plumera.

JTA saznaje da će transjordanjski sigurnosni korpus biti smješten u Sarafandu, Amanu, Maanu i Akabi. Odiu u Sarafandu sastojat će se samo od Arapa. 16 Židova bit će mu dodijeljeno uz privatne ugovore kao telefonisti, mehaničari itd.

*

Jerusolim, 29. marta (JTA). Službeni organ palestinske vlade objavljuje novu odredbu o osiguranju granica, iz koje proizlazi, da je Vrhovni komesar u Palestini ovlašten, da si pomoću čete smjesti i izvan mandatar-noga područja, ako čim je potrebnim za očuvanje reda i mira na mandatar-nim teritorijama u Palestini i Transjordaniji.

ARAPSKA VIJEST O USTANKU U TRANSJORDANIJI.

Jerusolim, 29. marta (JTA) Danas, u predvečerje proglašenja ustava Transjordanije kao samostalnog britanskog mandatar-nog područja pod vladom emira Abdulaha, javlja arapski list u Palestini »Mereat el Serk«, da je većina plemena Transjordanije protiv Abdulaha. Među njima je i veoma uplivno pleme Emir-Sakr, koje da vodi pregovore s vabahitskim sultanom i kraljem Hedžasa Ibn Saudom, koji smjeraju za tim, da Ibn Saud zauzme Transjordaniju, protjera Abdulaha i sam stupi na vladu.

Nezadovoljstvo je s vladom Abdulaha dovelo već do pobuna. Ustanak plemena Advan, što je pred dvije godine naknuo, ugušen je jedino britskom pomoću. Ibn Saud je također već jednom zauzeo grad Azrak u Transjordaniji, ali je zatim dragovoljno napustio zemlju.

NAHUM SOKOLOV O CIJONIZMU U AMERICI.

Predsjednik Cijonističke Egzekutive, g. Nahum Sokolov vratio se u London nakon višemjesečnog boravka u Americi. G. Sokolov izrazio je veliko zadovoljstvo u pogledu njegovog boravka u Americi, kao i obzirom na polučeni rezultat United Palestine Appeal. — Američki cionizam napreduje na svim područjima. Cijonistički se rad vrši velikim oduševljenjem. Misija našeg nacionalnog pjesnika Bjalik a vrlo je uspješna. Bjalik i dr. Levin ostaju još dulje vremena u Americi da nastave svoj rad.

Prije odlaska iz Amerike izjavio je g. Sokolov zastupnicima židovske štampe ovo: »Vrlo sam zadovoljan sa sadašnjim posjetom u Americi. Osim New Yorka posjetio sam još Chicago i mnoge druge gradove i svagdje sam opazio, da je cionistički pokret od zadnjeg mog boravka u Americi snažno uznapredovao. Držim, da je cionizam postao deset puta jači, ne po broju plaćalaca šekela, nego po broju ljudi, što dolaze na skupštine, daju novac itd. Ali i kvalitativno je cionizam jači nego prije. Razlog je tome, što su cionisti Amerike stupili u bližu vezu s Erec Jisraelom, i to turističkom, pa preko prijatelja u Erecu i drugačije. Pitanje je, da li će američki cioniste i nadalje ostali samo finansijski agent pokreta ili će postati također duševni motor. U američkom cionizmu mora nastupiti nutarnji nacionalni i kulturni rad. Bez duha ne može da postoji cionizam. Ljudi će se umoriti dajući neprestano novaca. Umjetni podstrek ne može dugo potrajati. Cijonistička Organizacija Amerike mora producirati i istančati cionizam intenzivnim odgojnim radom. Mora židovskom društvu dati sadržine, pojačati odgojni rad za omladinu, stvoriti organe za literaturu, tiskati knjige itd. To će da bude veza duše sa tijelom.

Predsjedam, da će Cijonistička Organizacija započeti tim radom. Mase žedjaju za židovskom kulturom, za židovskim duhom. Židovi, koji su preko mora ponijeli uspomene, hoće da ih osvježuje i ožive, a oni, koji ih nemaju, žudeći za njima, osjećaju nutarnju prazninu.

Kad završite drajv i tako riješite novčano pitanje, tad počinite odgojom za veliko djelo kulture i produbljenja cionizma. Tim će radom porasti ugled Erec Jisraela i Cijonističke Organizacije. Raspoloženje masa je dobro. Budete li to imali na pameti, tad možemo očekivati, da će veza postati tijesnija, da će početi nov period, početak nove ere snažnijeg produbljenja u cionističkom radu Amerike.

AMERIČKE KORPORACIJE U GOSPODARSTVU PALESTINE

Učešće Palestine Oeconomic Corporation u Rutenbergovoj elektrifikaciji. — Joint grad higijenski institut Hebrejskoga Univerziteta.

Jerusolim, 30. marta (JTA). Predsjednik Palestine Oeconomic Corporation, g. Bernard Flexner, koji sada boravi u Palestini izjavio je u razgovoru s izjaviteljem ICA, da pregovara s inž. Rutenbergom o učešću Palestine Oeconomic Corporation u provedbi Rutenbergovoga hidroelektričnog plana. Pregovori između Flexnera i Rutenberga nastaviti će se u aprilu u Londonu. G. Bernard Flexner sklopiti će s palestinskom vladom ugovor o nastavku izgradnje i rada palestinskoga instituta za istraživanje malarije, koji financira Joint Distribution Committee.

Između Hebrejskoga Univerziteta u Jerusolimu i Joint Distribution Committee-a sklopljen je ugovor, prema kojemu imade Joint da izgradi higijenski odio Hebrejskoga Univerziteta. Upravitelj odjela bit će dr. Kliegler, koji će već 1. aprila započeti svoju djelatnost na univerzitetu. Dr. Kliegler će isto zadržati svoje dosadašnje mjesto kao savjetnik vladinoga instituta za istraživanje malarije u Palestini.

GODIŠNJE VIJEĆE NJEMAČKIH CIJONISTA.

sazvano za 23.—25. maja u Erfurtu.

Dvadeset i prvo godišnje vijeće Njemačke Cijonističke Organizacije sazvano je u Erfurt za 23.—25. maja. Na dnevnom su redu ovi referati: Predsjednik Njem. Cijon. Organizacije Kurt Blumenfeld: »Cijonistički rad u Njemačkoj«, dr. Kanowitz: »Cijonistička odgoja«, dr. Wolfsberg: »Rad oko hebraizacije u Njemačkoj«, dr. Martin Buber: »Narodna visoka škola u Palestini«, Kurt Blumenfeld: »Cijonistička unutarnja politika«, Schocken: »Problemi izgradnje Palestine«.

Na jednoj od posljednjih sjednica predsjedništva Njem. Cijon. Organizacije raspravljalo se o budućem vodstvu organizacije. G. Kurt Blumenfeld izjavio je, da je spreman ponovno kandidirati za predsjednika Njem. Cijon. Organizacije.

Sabirna akcija židovskih radnika u Americi za institucije palestinskoga žid. radništva donijela je već 100.000 dolara.

Vodja palestinske kampanje židovskih radnika u Americi, Max Pine, javlja, da je do sada unišlo 100.000 dolara u gotovu kvotu od 250.000 dolara.

Šekelska kampanja

treba ove godine da pokaže dvoje: ojačanje Cijonističke Organizacije i koncentraciju svih sila za obnovu Erec Jisraela. Obe su ove zadaće usko medju se vezane i nije moguće da jednu od druge odajelimo.

Cijonistička Organizacija kao jedan dio u Židovstvu, a svakako njegov najživlji i najenergičniji dio, nije, već po ograničenom broju svojih pristalica u stanju da sama izvede obnovu Palestine. Pa ipak, ako ona ne može sve u obnovi sama da stvori, ona za tu obnovu stvarajući sve preduslove. Prije svega ona pionirskim napredovanjem i borbom u stvaranju židovskih pozicija u zemlji stvara narodno uporište za nastajni narodni život, a zatim i, kako ga god mi posmatrali, a one ipak, ispravan oslonac nastajnom ekonomskom životu naroda i zemlje. U tome je Cijonistička Organizacija neumorna. Ako židovski narod posjeduje onu parčad palestinske zemlje, njeno je to djelo. Ako ulicama i cestama Palestine ozvanja hebrejska riječ, njen udio u tom najveći je. Ako židovski narod, ovako rasparčan u dijelove kakav je, može uopće da u današnjem svijetu postavi sebi poslanika i predstavnika, onda je taj poslanik Cijonistička Organizacija i ona je to za stupanje stvorila. Ukratko, Cijonistička Organizacija najaktivniji je i najborbeniji dio u Židovstvu, ona stvarajući i obnavlja sav židovski život. Gdje god u Židovstvu snage i potpore popuštaju, bilo to u političkom, kulturnom ili ekonomskom životu, Cijonistička Organizacija ondje zahvaća da ispravi staro i da podigne novo.

Da sve ovo može da provede treba Cijonističkoj Organizaciji stalna i čvrsta pozicija, neosporni moralni autoritet, razumna i ispravna osnova čitave obnove, a prije svega treba da joj stoje na raspoložbu velika i moćna javna materijalna sredstva.

Govoreći jezikom logike i računa, — ovakav je govor najjasniji i najuvjerljiviji — možemo reći: najbolja i najveća zajednička mjera svih ovih faktora u životu Cijonističke Organizacije, ona je cifra, koja na osnovu šekela iskazuje broj njenih pristalica.

Stalnu i čvrstu poziciju u židovskom i nežidovskom svijetu, Cijonistička je Organizacija stekla uz moralne osnove svojih načela, sveudiljnim uvećavanjem broja svojih organizovanih članova. Iz čednih početaka organizacije utopičnog programa sa par desetaka tisuća članova, Cijonistička je Organizacija dosegla na članstvu broju od gotovo jednoga milijuna. Milijuni ljudi i milijuni novca stvarajući pozicije, kakve god hoćemo. Ispovijed milijuna nije utopija. Danas za Cijonističku Organizaciju nema odstupanja. Šekelska kampanja 5686. treba da pokaže svijetu, da je svaki deseti Židov cionista. Parola je za ovu godinu milijun i po šekalim.

Vam svake je sumnje da su načela Cijonističke Organizacije kapital moralnog autoriteta. Ali slabići, koliko im god bila načela neprikošnovana i moralna, nemaju autoriteta. U današnjem svijetu moralni se autoriteti ispoljuju dvojako, u kulturnom i političkom smislu. Narodi i njihove organizacije veće da raspolazu ovim drugima. Slaba Cijonistička Organizacija raspolagala je tek kulturno-moralnim autoritetom, a politički dolazi tek onda kad je mogla da pokaže milijunski broj članova. Hoćemo li taj autoritet iznutra, prema židovskom, i spolja prema nežidovskom svijetu, još većma da pojačamo, tada nam je dužnost da Cijonističku Organizaciju uvećamo još više, no što je bila. Moralno politički autoritet ovisiti će o broju plaćalaca šekela.

Obnova je Palestine konkretna zadaća Cijonističke Organizacije. Razumna i ispravna osnova obnove nemoguća je bez šekelskog broja. Rekli smo naprijed, da Cijonistička Organizacija nije u stanju da sama provede obnovu Palestine, ali ona za nju stvara preduslove. Budžet je palestinske kolonizacije nemoguć, ako iza njega ne stoji jaka organizacija, što eskontuje mjenicu, na kojoj je taj budžet ispisan.

Cijonistička je Organizacija u ovih pet godina mnogo uradila, a sve je to bilo tek pionirsko pomicanje. Sada treba precizno stabilizovanju finansijskog gospodarstva u bilo kojoj formi. To može da se postigne samo tako, ako se palestinski budžet postavi na široke pleći. Tek onda bit će moguće da se u cionizmu govori o budžetiranju u potpunom smislu te riječi, a ne tek o životu iz dana u dan, kakvo se to do sada činilo. Za sve to treba velikih i moćnih javnih materijalnih sredstava. Kakogod se ta sredstva namaknula, bilo zajedničkim, bilo proširenjem ili novim aranžmanom sa Džuzš Edžensi, jedno je sigurno: slaba ih Cijonistička Organizacija ne će namaknuti i ne će dobiti. Obnovno djelo u Palestini treba kao zaledje jaku Cijonističku Organizaciju. Kakva je ona danas, preslaba je. To nije sramota. U Palestini, koja je danas jedina imigraciona zemlja za židovski narod, može nastati situacija takovom, da joj današnja Cijonistička Organizacija ne bi bila doraslom. Ovo nije omalovažavanje njene vrijednosti. Desilo se da je dijete preraslo mater, pa matir nije u stanju da ga nahrani. A to nije sramota.

Sve u svemu, treba nam jaka Cijonistička Organizacija. Treba nam zato, jer je ishodište za sav renesansni pokret židovskog naroda, i osnovna sila za pogon onog motora, što stavlja u gibanje sve duševne i materijalne sile, na kojima će se danas ili sutra sazdati dom židovske budućnosti.

U Zagrebu, na Pesah 5686.

O. R.

OTVORENJE PROLJETNOGA SAJMA UZORAKA U TEL AVIVU.

Važnost palestinskoga sajma uzoraka. Tel Aviv, 29. marta (JTA). Vrhovni Komesar za Palestinu lord Plumer svečano je otvorio drugi velesajam uzoraka u Tel Avivu. U svojem govoru istaknuo je važnost ove uredbе za gospodarski razvitak zemlje. U ime gradske uprave u Tel Avivu pozdravio je zamjenik gradonačelnika g. Blumenfeld-Bloch lorda Plumera i izrazio želju, da bi vlada više nego dosada potpomagala razvitak industrije u Palestini. Iza toga govorile su neke ugledne ličnosti iz gospodarskoga života Palestine.

Jerusalim, 29. marta (JTA). Aranžer i direktor sajma uzoraka za Palestinu i Blizi Istok Ješua Gordon izjavio je izvijestitelju Palestinske Telegrafске Agencije, da Palestina imade najbolje auspicije za posrednika u gospodarskom prometu između Zapada i Istoka. Prošli jesenji sajam, koji nije publicistički bio dobro pripremljen, posjetilo je preko 60.000 ljudi i mnogo je pridonio ustalivanju važnih gospodarskih veza. Sajam naročito pomaže guverner južnoga palestinskoga distrikta sir Ronald Stors.

TRGOVINA IZMEDJU RUSIJE I PALESTINE.

Moskva, 28. marta (JTA). Agencija »Tass« javlja iz Odese, da je u godini 1925. izvezeno u Palestinu, Egipat i Siriju robe u vrijednosti od dva milijuna rubalja. Gradjevnoga drva izvezeno je u vrijednosti od 500.000 rubalja, živeža, gvožđa i cementa u vrijednosti od 260.000 rubalja. Ove će godine biti uveden redoviti parobrodarski saobraćaj između Crnog Mora i Palestine.

PREVOZ SMRTNIH OSTATAKA NORDAUA U PALESTINU.

Prema vijestima »Wiener Morgenzeitung« prevest će se smrtni ostaci Nordaua u Palestinu dne 18. aprila. Tom će se zgodom održati u Parizu, spomen-svečanost, koje će se program ovih dana objaviti. Gradsko vijeće Tel-Aviva namaknuti će troškove za svečani pogreb, brinut će se za grob i postaviti će umjetnički nadgrobnni spomenik. U Jafi i Tel-Avivu već počinju pripreme za svečani pogreb.

BRIAND PROTIV ŽIDOVSKJE DRŽAVE ALI ZA ŽIDOVSKU NARODNU DOMAJU.

Paris, 31. marta (JTA). Jučer je društvo »France Palestine« održalo konferenciju. Predsjedao je bivši ministar, član francuskaoga parlamenta Justin Godard. Na početku sjednice pročitao je g. Godard pozdravno pismo francuskaoga ministra predsjednika Aristide Brianda, u kojemu kaže, da francuska vlada gaji simpatije prema cionizmu; ona ne će židovsku državu nego narodnu domaju, za židovski narod, pod uvjetom da se ne okrnje prava arapskome narodu.

Gradnja željezničke pruge Hajfa-Bajrut započet će se još ove godine.

Jerusalim, 29. marta (JTA). Prema vijestima PTA, počet će se još ove godine gradnjom željezničke pruge Hajfa-Bajrut. Ova pruga, koja će spajati obadje velike luke srednjega Istoka, služiti će razvitku trgovine s velikim zemljama iza Sirije i Mezopotamije. Gradnju treba da financiraju egipatski financijeri.

Hebrejski univerzitet.

Povodom godišnjice otvorenja.

Prvog aprila navršilo se godinu dana, što je lord Balfour na svečani način i uz prisustvo mnogobrojnih predstavnika inostranih visokih škola otvorio Hebrejski Univerzitet. Ali predradnje za osnutak i izgradnju univerziteta započete su davno prije i opet će trebati mnogo godina, dok će ovo naše sveučilište, potpuno izgrađeno, zauzeti svoje pravo mjesto među univerzitetima svijeta.

Kao i svi pojavi zbilje, bio je i univerzitet tek misao, san malobrojnih pojedinaca. Već prije 25 godina bavio se maleni krug, u kojem bijahu Hajim Weizmann, Berthold Feiwel, Martin Buber i Davis Trietsch, mišlju i željom, da se izgradi židovska univerza kao središte židovskoga študija i opće naobrazbe za židove, pa je stvorila program jedne židovske visoke škole.

Odmah nakon završetka ratnoga meteža u južnoj Palestini, pregnuo je dr. Weizmann, da ostvari ovaj toliko gajeni plan. Značajno je, da je prvi gradilački čin cionizma nakon Balfourove deklaracije bilo postavljanje kamena temeljca Hebrejskom Univerzitetu. Bijaše dakako samo kamen temeljac položen na Skopusovom brdu i trebalo je da prođe još nekoliko godina, dok se oko toga kamena u organskom rastu podigao jedan znanstveni institut za drugim i tako stvorila osnovna stanica univerziteta. Kao prvi institut nastade na inicijativu Einsteina i Weizmanna institut za mikrobiologiju i tropsku medicinu, dva područja, kojih je djelatnost usko povezana s izgradnjom zemlje i razvitkom civilizacije u njoj. Uz taj institut nastade nešto kasnije kemički zavod pod vodstvom prof. Fodora, osnovan prije svega sa svrhom da provodi istraživanje na svemu području anorganske i organske kemije s naročitim obzirom na probleme, koji su gospodarski važni za Palestinu. Odredjeno je da će taj zavod saradivati s poljoprivrednom pokusnom stanicom, koja ima da radi na mnogim područjima i koju već nekoliko godina podržaje i sve više izgrađuje Keren Hajesod. Kemički institut nema samo da pomaže znanstveni razvitak semljoradnje, nego treba da savjetom i istraživanjem pomaže poduzeća, koja već postoje u Palestini ili se imaju da osnuju. Pored ovoga područja opće kemije uredjeni su odjeli za biokemiju pa za deskriptivne prirodne znanosti o fauni, flori i geologiji Palestine. Dalje je osim ovih prirodnoznanstvenih zavoda osnovan institut za jezički študij. Ovaj institut nije još posve izgrađen. Još nema katedre za židovsku

Palestina i galut u našem omladinskom pokretu

Povodom sastanka omladinskih vodja, koji će biti na Uskrs u Zagrebu, a koji ima da rješava o nekim bitnim pitanjima oml. pokreta, donosimo ovdje odlomke iz ovečega članka Cvi Rothmüllera, napisanoga već ranije, ali dosad neštampanoga. Članak je pisan u vrijeme, kad je omladina iza svojih uspjeha i u svom taboru i u Savezu Cijonista naoko koraknula s odlučnim zamahom prema cilju: spremanju za Palestinu. Članak je završavao ovim odlomkom:

»Dugo je bila na našem moru tišina. Mučili smo se veslajući da barem nekako pomičemo čunj. Sada je dunuo vjetar, koji nam goni brod na jugoistok, u dom. Napnimo jedra, neka se vije barjak na jarbolu, modrobijeli barjak. Sjetite se: modra je boja nade i vjere u novi život; bijela je boja mladačke čistoće, iz koje će da nikne nova zajednica.

Nama se čini izvanredno važnim, da donesemo te odlomke upravo stoga, što se SZOU nalazi u stanju, koje je neodrživo i iz ličnih i iz ideoloških razloga. Želimo ovdje naglasiti, da je sad pred početak ljarskacije prijeko potrebno, neka omladina ne klone zbog momentanih teškoća nego neka učini sve da ostane kompaktna i jaka pa da postane, kako je to još nedavno obećavala, izvor zdravih energija i za Palestinu i za jugoslavensko židovstvo.

Omladinski pokret nije posve nova pojava. I prije onih pokreta, kojima pripivamo ime »omladinski«, bijaše u historiji stotina i stotina sličnih gibanja. Skautizam i Vanderfogl, ta dva najznačajnija reprezentanta omladinstva u našem stoljeću, baštiniči su mnogih predjašnjih težnja. A ipak su oni nešto osobito i značajno; pa se i nijesu nazvali starijima, nego su prve pojave »omladinskoga pokreta«.

Oduvijek je to bivalo, da je mladi naraštaj na prelazu iz djetinstva u svijet odraslih, dakle na ulazu u »život« nailazio na koješta, što mu se činilo bolesno i preživjelo, što se moralo ukloniti, da ustupi mjesto novomu, zdravomu, što je klijalo u dušama nove generacije. Jednput je taj zadatak rušenja zbog zidanja ugledala omladina u narodu: imala je da preporodi narod, da se odrva tuđinskoj najezdi ili da ga oslobodi od strane prevlasti. Drugiput se ukazao socijalni zadatak: imala je da se popravi kakva stoljetna nepravda prema kojemu staležu. Trećiput je omladina učila trulu religiju, zaostalu, okoštenu ili palu u kal: imala je da obnovi vjeru ili da je radja iznova. No i izvan tih glavnih područja bilo je zadataka; omladina nije svagda mogla da se revoltira baš protiv nacionalnoga stanja, socijalnoga uređenja ili religiozne baštine; ona je onda nalazila područje rada u literarnim, sportskim ili seksualnim revoltima.

Ta je buna prirodna; stoga je vječna. U Talmudu piše: »Rušenje starih je zidanje; zidanje mladih je rušenje«. Možda to i nije pohvala, nego pokuda: mladi ruše i onda kad zidaju! Ali poput onih nizozemski geza, koji se ponosno prozvaše prvotnom prikrpom »prosjaci«, ima i omladina pravo, da tu rečenicu Talmuda citira s ponosom, da iz nje izvede svoje pravo na rušenje — pa da onda zida, dok li ostari.

U toj buni treba da se razlikuje dvoje. Jedno je ono starije, trulo i preživjelo, koje samo po sebi traži revoluciju, pa je samo učmalost starih kriva, što je oni ne mogu izvesti. Drugo je težnja omladine, da se pošto poto bilo gdje i bilo

kako manifestira, da naprosto pokaže svoju snagu: nekako vidi, da je ona tu, da je nov naraštaj ušao u život. Ono je »immanentna logika bivanja«, po kojoj svaki životni kompleks nosi u sebi zakone svoga razvika, pa ljudi samo izvršnici tih zakona. Drugo je, ako hoćete, »immanentna dinamika života«, po kojoj se životna svježje omladine mora utrošiti ne pitajući, gdje i kako.

Stoga biva, da nekad generacije, pune životne snage, izvrše ništa, jer im udes, historija, slijed činjenica (to su samo imena za »immanentnu logiku bivanja«) ne namijera kakav velik zadatak, pa se njine sile moraju da potroše na kakvim sitničavim ili nastranim pothvatima. A zbog toga i ono, da nekad »veliki čas nadje malenu generaciju«, da historija nametnula koji golem zadatak, da naraštaj bio slab da ga izvrši. (To je gotovo uvijek, jer historija neprekidno nameće velike zadatke, a ljudi ih ne vrše; pa i onda kad ti zadaci tako reći zgusnu i tište nad ljudstvom, obično neki pojedinci mogu da ih shvate, da ih ženijalno formuliraju, a masa tupa i besćutna prelazi preko njih i tromo nastavlja pašu. A nama kasnim potomcima ostaje da se čudimo, koliko je divnih ideja odavno izrečeno, a kako su još i danas znatno ostvarene!)

Svaki naraštaj ulazeći u život traži i nalazi bilo kakav zadatak. Ako nije mogao da obnovi vjeru, da ukloni društvenu nepravdu, da oslobodi ili ujedini narod, da revolucionarno literaturu, a ono je našao nogomet ili kino, da tamo utroši mladenaštvo; fantaziju, snagu i volju. Svaki naraštaj ima neki svoj pokret, a taj pokret imade cilj i sadržinu.

Od tih se vječitih mladenačkih gibanja razlikuje moderan »pravi« omladinski pokret upravo ciljem i sadržinom. Da tamo naraštajevi nalaze ciljeve u životu oko sebe, u kući, ulaze, došle je tuđe ciljem nešto naoko apsurdno: zadržati svoj dotadašnji život, učuvati mladenaštvo, ostati vječno mlad. Tamo se ruše neki kompleksi staroga života; ovdje u njemu nasuprot postavlja ideal posve novooga, u svemu drugčijega života. Mladost hoće da se ovjekovječi.

Naoko apsurd, a duboka potreba. U biti taj zahtjev vire iz dinamike omladinstva, koliko i iz stvarne logike bivanja. Jer što je mogla da mijenja predratna evropska omladina? Zar samo narod; da ga privede zdravoj kulturi, da oslobodi menarodnih, modernističkih, prenabregnutih i lažnih buržoaskih primjesina? Zar samo socijalni poredak; da smetira njihovu kapitala, da oslobodi rad i radnike prokletih okoliša? Zar samo vjeru; da iz liberalnoga bezvjerja i ortodoksnog krivovjerja traži novi put Božu, da se iznova sveže s Apolutnim? Ili da uzme koje još manje područje?

Morala je da spozna: Ovo je sve trulo iz temelja. Zato li se ova trulež Evropa, nacionalizam, buržoazija — zar nije svjedeno? Bitna je spoznaja: Ovo staro je trulo! Mjesto za mladost!

I mladost traži nove putove. U liberalnoj Engleskoj koja ne gospodari toliko vojskom, koliko kapitalom, mlado bježi iz kapitalističkoga društva u prirodu, da se organizira u Bojskautu na vojničku, da stvori zajednicu mjesto raspućanih jedinica, pa da onda ona zavlađa, da započne novo, omladinski život. U militarističkoj Njemačkoj mlado i Vanderfoglu stvara zajednicu, slobodnu i raspojasanu, ugled se pomalo u sredovječne putnike i skitnice, krstari šumom poljem, otkriva ljepotu prirode, da započne nov, njen, omladinski život.

AKCIJA ZA JERUSOLIMSKU BIBLIOTeku NA SVEUČILISTU U BERNU U ŠVICARSKOJ.

(Od našeg pariškoga dopisnika.)

(Paris, marta 1926.) Vaš dopisnik saznaje o ovoj akciji slijedeće pojedinosti: Akciju darivanja knjiga Nacionalnoj Biblioteci u Jerusolimu započeli su židovski studenti na način da su se obratili najprije na profesorski senat univerziteta razloživši cijelo pitanje jerusolimskog hebrejskog sveučilišta i Nacionalne biblioteke. Profesorski senat je na prijedlog rektora Schwendimana (kršćanin) zaključio da se svoje strane poduprijeti akciju i da će izdati proglašiti sve predavače i slušače univerziteta u smislu da se ta akcija podupre, a to je i učinjeno. Izabrani je kuratorij započeo svojim radom i akcija je u punom toku. Vrijedno je zabilježiti da se u kuratoriju nalaze dekan juridičkog fakulteta Feher (kršćanin), dekan katoličkog bogoslovnog fakulteta biskup Kiry, dekan protestanskog bogoslovnog fakulteta, dekan veterinarskog fakulteta, profesori filozofskog fakulteta Igaz zini (kršćanin) i Ascher (Židov). Na prijedlog dekana juridičkog fakulteta Fehera zaključeno je da će se odsada sve disertacije slati jerusolimskoj biblioteci. Konačno uređen je depot darovanih knjiga sa strane profesora i slušača u seminaru istog gospodina Fehera. Budući da je akcija u punom toku, to će Vaš dopisnik o daljnjim potankostima naknadno izvijestiti.

(Opaska uredništva »Židova«: Vrijedno je napomenuti da je i u nas u Jugoslaviji pokrenuta akcija za sabiranje knjiga za Sveučilišnu i Narodnu Biblioteku u Jerusolimu. Akcija lijepo napreduje i naročito je zasad upravljena na ediciju jugoslavenskih znanstvenih zavoda. Akciju vodi kuratorij kojemu su članovi gg. dr. Marko Horn, dr. Lavoslav Šik i Branko Gostl uz saradnju svojih vanjskih članova u Bernu, gradu, Sarajevu i ostalim većim mjestima.

Izložba Abel Panna u Berlinu.

Berlin, 28. marta (JTA). U nedjelju dne 28. marta ujutro, otvorena je u berlinskoj galeriji Schulte, izložba slika i radirunga glasovitog židovskog slikara Abel Panna. Izložba sadržaje Pannova biblijska djela, interesantne arapske motive i čvrene slike o pogromu. Ranije su ta djela bila izložena u ugardi bečke »Seceaje«.

Mesa Koba.

U pomoć dolaze novoprocvala duševne znanosti Otkrivaju se posve nove veličine životne. Psihologija se zapravo istom radu i iznalazi dotad nepoznate zakone. Filozofija se centralno bavi pitanjem vrednota (Wertproblem), da nadje, što je dobro. Sociologija, još dojenče, stvara posve nova mišljenja o društvenom životu uopće. Pedagogija upotrebljava njihove rezultate, da nadje nečuvane odgojne metode, koje najprije teoretski, a u naprednim državama pomalo i u praksi stubokom mijenjaju odgoju.

A što sve to zajedno znači? Da su podrovani temelji starome, da se ruši onaj ostarjeli, zastarjeli život liberalno-buržoasko Evrope, kojemu je kapital bio jedinim bogom, a sve duševno samo veo, da se njime zastru oči i siromašnih dahom, neka mirno propovijedaju, i siromašnih kapitalom, neka strpljivo i ropski rade. Iznova se otkriva duša; i ako u materijalnom svijetu sve većma priznavaju, ali i modificiraju Marksovo gledanje čovječije historije.

To ujedno znači, da najbolji duhovi očajni zbog sadašnjice vjeruju još samo u obnovnu snagu mladosti. A ona traži ni više ni manje, nego apsolutnost svoju. Omladinski vodje kažu: Istina je, da je dosad život uvijek i svagdje bez prekida bio ljudsku energiju, koja je u omladinskoj dobi još svježija i božanska. Život je tim lomljenjem uzrokovao vječno iscevanu diskrepanciju između zamisli i zbilje. Mladost zamišlja svijet čistim i božanskim. Videći realnost, ona je hoće stubokom promijeniti. A na koncu realnost mijenja nju. Zamisli se raspore, ostaje stara beznadno očajna zbilja — Ali to ne mora da bude tako. Dajte mladosti, neka živi po svojim neiskvarenim nagonima. Ne gonite je u »život«, u stari, bolesni svijet. Onda će njena mladenačka energija, nekršena vašim starčkim otporom, dostajati za bolji, čovječniji život.

Nastaju nove odgojne stanice: slobodne školske zajednice, seoski odgojni domovi, Montesorini vrtovi i ostale takve škole, gdje omladina živi sa svojim učiteljima - vodjama, gdje se zajedno odgajaju za nov način života. A pored tih stanica, u buržoaskom društvu privilega rijetkih pojedinaca, nastaje izletnički pokret, najljepši odraz omladinskih težnja.

Ali dolazi rat, gnjusna goľovo uvijek, a napopse otrovan ovaj puta. Nejački omladinski pokret, nerazvijen dovoljno da protiv čitavoga grozničavoga i groznoga svijeta sačuva dušu neokaljanu i neslomljenu, pada pod teretom ratnih kolosa. Likvidacija rata, još i danas najveća briga poremećene, ali još neobnovljene Evrope, ne dopušta da omladinski pokret vaskrsne u punoj snazi. Imade skupina, koje se razvijaju, ali im je život dosta blijed; neke se pomazu umjetnim sredstvima: fašizmom ili komunizmom, da tim ekstremnim teorijama olašte bezbojno omladinstvo svoje.

Valja priznati: Ne vide se klice novoga evropskog omladinskog pokreta. Gdje su narodi zabavljeni restauracijom srušenoga, što će tamo revolucionarnost omladine! Gdje se oslobodjeni narodi poje frazama i (što je mnogo važnije!) grade svoja kapitalistička gospodarstva u novim državnim granicama, tamo je i omladina zaposlena bilo propovijedanjem nacionalnih fraza bila sticanjem gospodarskih pozicija — bilo vrlo korisnim spajanjem toga dvoga.

II.

U židovskom narodu iza dosta neznatnih predratnih i ratnih omladinskih pokreta (prema Vanderfogu nastaje u Njemačkoj »Blau-Vajs«, prema skautima nastaje u Poljskoj »Haim-Hacair«) radja se baš u poratne dane golem i prevazan židovski omladinski pokret po čitavom svijetu. Ciljem ma dabome nije restauracija galutskih ruševina, nego zidanje novoga doma u Palestini. Neočekivana sreća! Židovska omladina, prva između svih, može da dokaže ispravnost omladinskih zahtjeva. Ona će imati da stvara nov život na starom, ali iznova stečenom tlu. Ona ima da starome galutskom životarenju suprotstavi novu, palestinsku zajednicu, koja će da bude potpuno, ma baš potpuno drugačija. Njen se zadatak samo opisuje, ali ne iscrpljuje onim trijima riječima: narodni, socijalni, religiozni.

Narodni zadatak: Narod rasijan; u teritorijalnom i duševnom značenju raspargan; izvrnut tisućama pogibli, progona, neprijateljstava i nerazumijevanja; osuđen ili na skorošnaju propast asimilacijom koja radja individualno beskarakterne tipove ili na nesnosno vegetiranje bez nacionalnoga značaja — taj narod ima da se naseli na staroj grudi, da ondje iznova počne živjeti cjelovito, svojski.

Socijalni zadatak: Na starom tlu, posvećenom proizvodnim radom za socijalnu pravdu, ima da se rodi novo društvo bez klasa, bez izrabljivanja. Zemlja će biti svojina naroda; gospodarstva će biti radničke komune. Bez krvave revolucije izgradit će se odozdo na pravednim temeljima, nova zajednica, da se iz stoljetne nevolje židovskoga naroda izdigne uzor čitavome čovječanstvu.

Religiozni zadatak: Izgradnja Palestine ne će samo da spase stotine tisuća ili milijuno patnika; ona ne će čak ni samo to, da tamo stvori duševno središte židovskom narodu, iz kojega će galutske stanice dobivati snage i za ljudski i za židovski karakter; pa i stvaranje uzornoga socijalnog uređenja nije njen posljednji cilj. Posljednji cilj ostaje ono posljednje, skriveno iza svega: da židovski narod spase vjeru sebi, a možda i čovječanstvu, da opet jedamput probije put do Boga.

Ovaj trostruki zadatak još uvijek ne može da iscrpe totalnost omladinske zadaće: ta treba naprosto iz jadaoga, dekadentnoga života pobjeći u novi, koji ima istom da se stvori bez uzora, bez pomoći.

Razumije se, da je taj golemi zadatak morao da podjari omladinsku snagu, da je morao potjerati krv njenim žilama — i da je probudio u njoj neizmjerne čežnje, iz kojih su se radale beskrajno lijepe zamisli. I razumije se, da je taj omladinski pokret bio najsnažniji baš u dane prevrata, kad je Evropa bila »in statu nascendi«, kad su sve energije dobile prvotnu boju, kad su oslobodjene stoljetnih okova i zakona zadržale gdje gdje i krvavu, ali svagdje uznositu kaotičnu igru, iz koje je imao da nikne Novi život. Razumije se, velik čas

je našao malen naraštaj; Evropa nije došla do mira, oslobođenja, nego tek do časovite zamrlosti, koja će naskoro da se opet pretvori u kaos i krv pored Lokarna i drugih osiguravanja evropskoga mira, nacionalnoga šovinizma i kapitalističkoga poretka. Pa onda se bome razumije i to, da je i židovska omladina pomalo izgubila živu svijest o zadatku, da ga možda samo spominje u programatskim izjavama i nacrtima. Njena je snaga postajala manja; njen se zanos gubio. Ta i ona je čedo evropskoga mljea; nejačka, bez korijenja u prošlosti, bez životne sadašnjosti, morala je i ona poput ostale omladine da izgubi onu živu vjeru u budućnost i da se skrši u lomljavi, a još većma u »konsolidaciji« Evrope.

Ipak je ona imala pred očima cilj. Ako joj nije svagda gorio u duši, a ono joj nije nestajao ispred očiju. Jednodušni dušmanski front Evrope, koji je tjerao suze na oči jadnih židovskih roditelja, što su strepili za evropske pozicije djece svoje, nije dopuštao, da njoj, omladini odbjegne s oka cilj: nov život u Palestini. Nacionalno poštenje i nagon za narodnim samoodržanjem u njoj su svaki čas iznova budili čežnju za domom; ali ta čežnja bijaše u isti mah i čežnja za novim životom. Zato je mogla da gordo i prezirno odbije sve napadače zbog njena tobožnjega nacionalnog šovinizma i nadržajstva: ako nitko drugi, a ono židovski radnici u Palestini, potekli iz evropske židovske omladine najbolje svjedoče visinu i svetost njena nacionalizma; oni najbolje dokazuju, koliko je naša narodna ispovijest i propaganda svezana sa čovječanskim, socijalnim i religioznim težnjama.

No u jednom imadu napadači pravo: i izvanjski i u biti rad je židovske omladine svagdje pa i u nas bio kroz neko vrijeme određen samo nacionalizmom. Omladinska je komponenta bila uništena; jedno stoga, što je omladinstvo kao program izgubilo negdašnju privlačivost, a drugo zbog toga, što je i okolina svagdje zidala svoje narodno gospodarstvo ne brineći se ni trun za čovječanstvo i za neke nadnarodne ili nadgospodarske ideale.

Kod nas u Jugoslaviji, stvar je još teža zbog toga, što se i židovstvo prije svega mora da konsolidira; pojedini dijelovi, donedavna samostalni u svom razvitku ili tačnije pripadnici drugih većih skupina, kojih su maticice ostale izvan Kraljevine, pokazuju još i danas opasne tendencije raspargavanja, pa je prirodno, da je i omladina bila zabavljena vezivanjem tih dijelova ili barem njihovih mladih česti u cjelinu, koja će garantirati barem donekle dostojan židovski život našega brojčano tako sitnoga židovstva.

Omladina je u posljednjim godinama vršila u jugoslavenskom židovstvu dvostruku službu. Ona je ujedinjavalala pojedine regionalne čestice; osim njenih uspjeha bilansa je toga vezivanja potpuno negativna, kako se danas vidi sve jasnije i bolnije. Pored toga ujedinjavanja omladina je svagdje bila glavni, obično i jedini nacionalni poticaj, ona je (s nekoliko »starih« njenih vodja i prijatelja) jedina čuvala barjak obnove, da ne padne u blato ekonomske mizerije.

Ali omladina ne može da se zadovolji ni tim dvostrukim radom. Njen najaktivniji dio ne će uopće da konsolidira jugoslavensko židovstvo, ne će da ulazi u taj život, nego hoće da živi svojim životom, novim i obnovljenim u Palestini. Sva revolucionarnost ove odluke, nekad ispoljena u groznici pravnatnoga štimunga, pckazuje se sad barem u jednom dijelu omladine smirena, trijezna, ali isto tako iskrena i ozbiljna.

Omladina ne može zamisliti, da će i ona postati samo ciglom u lomnoj i ruševnoj zgradi jugoslavenskoga židovstva, da će nastaviti život svojih neposrednih predaka, kojima je čitava i jedina židovska briga, kako da očuvaju ugrožene židovske pozicije, da obezbijede kakav takav židovski život u ovim krajevima. Tragično je: težiti uvis, a biti privezan o kal, čežnuti za napretkom čitavoga ljudstva, a morati da spavaš sitan dio svoga naroda; mjesto da budeš faktor nepatvorenoga progressa i borbe za novo, biti samo retardanta našega narodnoga gibanja niz kosinu.

To je duboka tragika, i ovdje, u Jugoslaviji, omladina ne ostaje ništa drugo, nego da potpuno iskapi tu gorku čašu. Može samo da podzida, da reformira, pregrađuje; ni pravo rušenje ni pravo zidanje nije joj tude dao udes.

Da ruši staru vjeru, da energično odbaci stare predaje pa da rodi neku novu religiju? A odakle joj snaga i vjerovanje? Zar vrijedi sjajati u trnje i draču? A smaje li ona da iščupa makar i onu draču, kad je to još jedino, što ima u nas židovsko. Pa neka životari; kad dune božji vjetar iz domovine, uvenut će ta biljka sama od sebe; možda će nestati galutskoga židovstva dokraja, a možda će (blašeni koji vjeruju!) sunce palestinsko ogrijati i obnoviti i najmanju opčinu eksilsku.

Ili da se okomi na socijalni poredak? Da izadje iz svoga naroda, da mu se iznevjeri, pa da u našoj sredini postane sjeme novoga društva? Zadaća teška i nezahvalna; teška po tom, što sredina još nije dozrela za socijalnu revoluciju; a nezahvalna prema našem narodu, koji bi time bio osuđen na propast.

Pa što joj ostaje, nego da prije svega normalizira stanje svojega naroda? Da ga normalizira jedinim sredstvom: stvaranjem židovskoga narodnog gospodarstva na židovskom tlu, da bude nosilac židovske kulture. Zemlja, rad i jezik, to su tri konkretna zahtjeva palestinskih radnika, jer je njima dana norma za zdrav narodni život. Na tom temelju omladina može da izgradi život prema svom naziranju; tu ona ima da sruši sve one bolečive veze s bolesnim, natulim eksilom, da izvrši taj u dubini najrevolucionarniji čin nutarnjega revolta i obnove, kako bi onda mogla da gradi u domovini svoj to jest narodni novi život.

U galutu omladinski pokret nema što da traži: naprosto zato, jer tu treba svaki dan iznova osiguravati prošlost, pa se ne može da sprema budućnost; jer tu ima samo da se obezbjedjuje život, ali se ne može živjeti!

Stoga čudan prizor: židovska omladina, koja ima za Palestinu tako radikaln program i tako snažnu vjeru, za galut nema ništa nego nacionalističku frazeologiju, ukrašenu nekim odgojnim radom. Ostajući u eksilu ona ostaje eksilska; galutskom životu može da suprotstavi samo u Palestini nov život;

ovdje može i ona samo da krpari. Čim se upustila u kompromis cionizma i zbilje, ona mora da rekne: hoćemo odgojiti ljude za Palestinu; ali to ne znači samo realni odlazak u novi život, nego to ideologijski u drugom, a stvarno u prvom redu znači osposobiti jugoslavensko židovstvo za primanje onih vrednota, koje ima da poteknu iz Palestine.

Ovim je kompromisom ugrožena omladinska koncepcija, jer se ona može da ispolji samo u cjelovito i korjenito novom životnom idealu, kojemu ima opravdanoga temelja samo u Palestini.

Važe li štogod prema tome čedni uspjesi njeni u galutskom radu? Hebraizacija se iznova širi, taj najjači bedom nacionalnoga života u dijaspori. Kulturna pitanja pored nacionalnoga života au dijaspori. Kulturna pitanja postaju i starima važna. Odgoja se počinje reformirati, modernizirati i zapravo stvarati iz temelja, I još koješta drugo.

Imade li to pravoga temelja? Nije li to zaista uzaludno usporavanje onoga gibanja niz kosinu? To se omladina pita, kad promatra dosad najveći uspjeh svoga rada: jačanje galutskoga židovstva, koje ona pobija iz svega srca, da se izgradi novo židovstvo u Palestini. Imade li ovo ovdje smisla? Omladina ne može da dade konačan odgovor. Njena omladinska čežnja za svijetlom budućnošću osudjuje to podzidavanje prošlosti, koja nema ni sadašnjice, a kamo li bezuvjetno sigurne i svrhovite budućnosti. A njena vjernost narodu i njena nezalost i prejaka povezanost s ovim galutskim životom gone je, da gradi potpornje, neka se i taj život, ma koliko bio nezdrav i za osudu, uzdrži, dokle može, neka se herojskim naporom uščuva barem dotle, da vidi zoru novoga dana u domaji.

Zora novoga dana — to je najsvetlija čežnja naše omladine. Svojim rukama hoće ona da stvara novi dom; da ga gradi iz temelja; da nasuprot galutskom, starom, nastane palestinsko novo, mlado. Kad se onamo prenosi galut, ona osjeća bol; ali u njoj gori zapovijed, da ode onamo rušiti sve galutsko, zidati novo. Ta je zapovijed duboka, iskonita. Na putu do njena ostvarenja omladina mora da ruši veze s trulom sredinom, roditeljske zamjerke i zabrinutost, svoje slabobe. Ako je stekla priznanje židovske javnosti, ima još da u borbi stekne priznanje roditeljskoga doma; jer je glas narodnoga doma dubok i svet.

IZ JUGOSLAVIJE

ZAGREB.

Lavoslav Heim. U srijedu dne 31. marta preminuo je u Zagrebu u 63. godini svojega života g. Lavoslav Heim. U pokojniku, koji je bio uzoran otac i Židov, gubi naš sumišljenik g. dr. Oskar Heim svojega oca, a uvaženi zagrebački trgovac g. Norbert Weiss svojega tasta. Rastuženoj porodici izričemo ovime naše najskrenije saučesće, a pokojniku neka je laka zemlja.

Sahranj je obavljena u petak dne 2. marta poslije podne.

Girolamo Priester Dne 1. aprila sahranjen je u Zagrebu uz veliko učešće židovskoga i nežidovskog gradjanstva Girolamo Priester. U ovo posljednje vrijeme naglo se proredjuju redovi starije generacije zagrebačke židovske općine. Nesmiljeni udes odnosi sad kojeg vrijednog radnika, sad kojeg muža, što se zavukao u skromni uzani kut svoje životne jeseni, a onda opet koju ličnost, što je označivala jednu atmosferu, bila naročito karakteristična za jednu etapu iz nedavne prošlosti. Pokojni Girolamo Priester, član stare, ugledne i sve do u ratno doba vema bogate zagrebačke porodice, koja je došla u Zagreb iz Furlandije sredinom XIX stoljeća, bio je čovjek označen akcentuiranim pozitivnim osobinama, koje su pokojnika činile uvaženom i opće poštovanom ličnošću. Preminuli se kao uspravan karakter i bez naročitoj opredjeljenja za koji pokret ili koju struju zalagao za sve korektno i stvaralački zdravo i određito je istupao protiv natražnjaštva i tamnih negativnosti. Židovstvo se ga naših zemalja dobro sjeća iz vremena, kad se ovdje stala da javlja antisemitska haranga, koja je izdavala plagijatske antisemitske brošure i novine. Onda je pokojni Girolamo Priester objelodanjavao na vlastiti trošak brošure i knjižice, kojima je pobijao priče i bajke antisemitske literature. (Valja naročito istaknuti brošuru o »Krvnoj osvadi«).

Pokojnik je prednjačio i u humanom i socijalnom radu i često puta pokazao svoju odanost gradu Zagrebu. Skroman i iskren ostao je do u posljednje dane svoje, kad je zapao u neizlječivo stradanje zbog anormalnih gospodarskih odnosa izanatnog doba. Njegovom smrću opet se jasnije pokazao proces umiranja jednog starijeg perijoda, na koji je sad navrla nova struja mnogo neustaljenija, puna životnog previranja. Jedan je tip, uspravan i vrijedan slijedstva sahranjen bez velikoga pompa, kako je sam odredio u svojoj oporuci. Žihrono živraha.

Hug Ivri. Prvi sastanak iza Pesaha održat će se u četvrtak, dne 8. aprila, u 8½ sati na večer, Račkoga ul 3, 3. stub, II. kat.

Dr. Milivoj Schwarz, liječnik-zubar, otvorio je 1. aprila o. g. svoju ordinaciju, Jelačićev trg 6. I., te ordinira od 9—12 prije podne i od 3—6 po podne.

Promocije. Prošle nedjelje promovirani su u Zagrebu na čast doktora sveukupne medicine naši sumišljenici gg. Slavko Hirschler i Slavko Pollak, a za inženjera strojarste tehnike g. Karlo Jelinek, članovi narod. akad. društva »Judeje«. Srdačno čestitamo!

VUKOVAR.

Izbori za gradsko zastupstvo. — Židovi dobili jedan mandat. U nedjelju 24. o. mj. održali su se u Vukovaru izbori za gradsko zastupstvo. Židovi su grada Vukovara i ovooga puta postavili svoju vlastitu listinu i dobili, kao i kod prošlih izbora 1 mandat. Židovska listina dobila je 77 glasova, i. j. jedan mandat.

Vjesnik Povjereništva Keren Kayemeth Leisraela Ltd.

Iskaz broj 10.

Za vrijeme od 16. do 28. marta 1926.

SKRABICE.

Ogulin: Ljudevit Wjesner 5, Josip Gerner 20.25, Braća Goldner 14.75
Novi Sad: 2186.—
Karlovac: K. Z. O. 20, Z. Rechnitzer 35.50, Marija Reiner 32, Josip Rendeli 26.50, Aleks. Asler 22, Gustav Herrnstain 24, Sandor Weiss 18.50, Hinko Brauner 13, Glaso Schlossberg 17.50, Josip Birnbaum 20.25, S. Weinberger 12, Josip Weiss 10, E. Horwitz 14.25, S. Singer 9, N. Kaufmann 6.25, Albert Weiss 4, Malvina Beck 10 294.75

Brod n. S.: Julio Engl 36, Aleks. Friedmann 34, Marko Städter 60, Herman Kapper 42, Vilko Rosenzweig 31, Osiias Gottesmann 50, Maks Sandl 90, Isidor Steiner 20.50, Neli Kohn 42.75, Hotel Tri gavrana 246.95, Alfred Pfeiffermann 53, Brodsko trgovačko 25.25, Grossmann i Weiss 10, Jechiel Kappon 10, A. Freudenfeld 10, Drago Mahler 9, Julio Klein 5, Eugen Spitzer 5, Jakša Weiss 5, Alfred Goldberger 7.25, Željko Lazar 2.25, Moric Gottlieb 12.25, Ignjat Sidon 16, Mayro Klein 12, Sandor Weiss 13.75, Josip Kopp —25, Mihal Kahan 6.10, Daniel Rozahegy 10, Hugo Weiss 10, Sandor Fürst 10.45, Matija Fürst 5, Ignjat Weiss 2, Marko Reich 2.50, Gerson Glücksmann 14, Ignjat Neumann 13, Hotel Jankomir 5.50, Slavko Friedenfeld 12, Adolf Lövy 20, P. Finci 65, N. Pesach 22.50, S. Schützer 22.75, Udova Redlich 3, Anica Eckstein 21 1096.—

Sisak: Nadica i Zdenko Ferić 118.50, Jakob Heumer 19.50, Nada Heisz 14.25, B. Klein 13.25, Mjerka Gross 10.75, Lagerhaus 7, Jack Neuburg 6, Hermann Weiss 6, Armuth i Richtmann 6.25, Aleks. Rosenfeld 5, Mayro Flesch 1.25, Lichtenberg i Trautmann 1.25, 209.—

Curug: Ema Freund 36, Sandor Lampel 24, Franjo Lampel 24, Lipot Fischer 22, Payle Kraus 48, Ilonka Herzog 50, Adolf Sterk 37.50, Ladislav Heršković 15 242.50

Bjelina: Zadjik Baruch st. 60, Jakob Perera 45.75, Zadjik Baruch ml. 30.75, Josef Perera 27.50, Jevrejski Klub 23.50, Mošo Baruch 20.75, Iko Alkalay 17.50, Mošo Hajon 15, Rafael Levi 15, Jakob Kabiljo 13, u hramu 12.50, Armin Grünfeld 15.50, Braća Semo 11.75, Kalmo Baruch 11.25, Rifka Alkalay 6.50, Salamon Montiljo 4.25 330.50

Vinkovci: Zilzer 120, Slavonija paromlin 62.25, Ziga Brichta 37.25, Dolfa Beck 37, David Fischhof 36, Adolf Hirtweil 33.25, Kaiser 33, Häudler 30, Ornstein 22, Štomović 20.50, Neumann 20, Friedmann 20, Mayro Schlesinger 20, Geza Herzog 1, Kraus 16, Arpad Štomović 16, Bresslauer 14.50, Lav. Flesch 14.25, Mayro Marberger 14, Hirschfeld i Schlesinger 13, Dettelnium 10, Hamburger 10, Flesch B. 10, Isak Schlesinger 10, Ziga Marberger 10, iz 12 skrabice 71 717.—

Mitrovica: Adolf Rosenberg 2.50, Lili Fischer 3, Julio Kovač 17.75, Stg. Lövy 33.25, Kibac Macofe 10.75, Alice Kohn 4.75, Ida Fischer 10, Vilim Weiss 5.50, Fani Gärtner 15.50, S. Gross 18.75, Fani Wiegenfeld 4, Sam. Steiner 12.50 139.65

Zagreb: S. Dresner 174, dr. L. Šik 289.25, S. Schneller 66, Judit Kohn 27.50, Klein 18, Norbert Weiss 5, Abeles 5, Hirsł 32.50, Baum 33.50, Adolf Licht 403.50, V. Lederer 31.50, D. Hirschl 35.50, J. Neumann 4, dr. H. Bauer 55.50, Richterovo mljekarstvo 16, Josip Cohen 77.25, Ing. De Majo 20, I. Meyorah 8, Fürst 12.50, Fischer 22, dr. H. Hirschl 12.50, Dragoner 26.25, A. Friedrich 13.50, Josip Rothmüller 36.25, Z. A. P. D. 33.50, Kastl 1, Artur Fürst 14.50, Milan Kastl 40, Weiss 2.50, Neumann 1.50, Švarcberger 1, Jakob Stern 1, Južošuma 10.50, Schwabenitz 32.25, H. Herzer 10, Neumann 10, Herzberger 32.25, Fischer 13.50, Wiezler 11.25, Karmel 10.25, dr. A. Singer 75.75, E. Pulaj 9, Eisenstädter 21.25, V. Kuh 25, Halpern 18.50, Hoffmann 10.50, Friedmann 24, M. Günzberg 30, Baruch Feld 60, Ind. Zeste 23.50, dr. Njemirovski 171, Sauerbrunn 72.50, dr. A. Licht 20, Drucker 69.75, Dorä Schmukler 94.50, Löwenthal 15.25, Englsrath 20, J. Hoffmann 12, dr. Pscherhof 50, dr. Kohn 4,

Ferdo Schwartz i drug 40, Kollmann 312

Vukovar: Aleksa Steiner 83, Mira Bier 20, Zlata Bier 5, Judita Baum 24, Karlica Baum 9.50, Slavko Bader 7, Crna Kohn 2, Emi Ošner 30, Hermina Fischhof 15, Ila Fischhof 10, F. Bresslauer 1, Magda Pfeiffermann 106, Claire Pfeiffermann 160, Selma Stein 20, Josip Baum 14, Roth Miksa 5.25, Oskar Klein 0, Ivka Baum 4, Jetika Rosenberg 8, Hermina Winter 14.25, Hermina Weiner 20, Renka Hirth 6, Herrenfeld 8, Oto Guttmann 4, Pavo Klein 3, Grand Hotel 6.50, Engl Karl 16, Mezner M. 13, Schön Mavro 3, Mirjam Herzl 10, Stein Marko 3.50, Ljudevit Pollak 3 643.—

Bjelovar: Irena Weiss 205, Ziga Altman 33.50, Beck Lav. 62.50, Kraut Emil 10.25, Fuchs Ljudevit 30, Mella Drucker 7, Isid. Dorf 31.50, S. Stern 10, dr. B. Milhofer 20, Joža Weber 19, Ziga Pollak 12, Mavro Ackermann 9.70, Makso Stern 11.30, Hugo Fürst 15, Prof. R. Saj 7 483.75

Doboi: Braća Pesach 5.75, Eljas Baruch 33.75

Novi Bečej: Weiss Geza 57, Ney Bernat 25, dr. Kamitz Dezö 50, Naftali Vilma 10, Adolf Schlesinger 10.75, Geza Schlesinger 7, Andor König 10, Kraus Samu 10, dr. Mor Grün 51 230.75

Tuzla: Jetti Ellberger iz Zavidoviča 87.—
Ludbreg: S. Weiss 20, Jakob Schlesinger 30, dr. L. Schlesinger 30, S. Weinrebe 24, Mavra Appler i sin 40, S. Rozenberger 24.50, Artur Scheyer 65.50, Hermina Gross 32.50, Mantko Sattler 20.50, I. L. Deutsch 10 297.—

Ruma: Fuchs Jakob 14.25, S. Reich 10 24.25

Allbunar: Stein Emanuel 130.—

Čakovac: Oto Jungwirth 102.75, Julio Hoffmann 17, Berta Kovač 8, Lj. Hirschsohn 1.50, Bela Kelemen 2.25, Lipot Guttmann 10.75, Lj. Neufeld 10, dr. Grünwald 2, Hermina Stern 17.75, S. Baumsteiger 15.75, Makso Hidvegi 6, Oedön Kohn 17, Magdica Fischer 23.75, Albert Meider 6.50, Oedön Seligmann 3.50, Braća Mayer 10, Razno 15, Aleks Sternberger 30.50 300.—

ZLATNA KNJIGA.

Zagreb: Za upis g. Alberta i Gracie Gaon daruju: Albert Gaon 100, Cesar Gaon 100, M. Hirschler, Sisak 50, Isak Gaon 100, Albert Ozmo 100, Eliezer Z. Levi 100, Bencion Gaon 100, Dr. Danon 50, Baruch 20, dr. Juda Levi 100, Berta i Leo Kohn 100, Jakob D. Gaon 100, S. Alkalay 20, N. N. 30, Isak Semo 100, Jakob Montiljo 50, Avram Naftali 100, N. N. 100, dr. Bruck 100, Nesveda 50, Hirschler 50 1620.—
Bjelovar: Za upis pok. M. Webera 1500.— 3120.—

DAROVNA KNJIGA.

Novisad: Prig. Brit mila u kući dr. S. Handler 550, Julius Handler 200, Maks Bader 100, Vilim Locker 200, Vilim Vig 100, Bezalel Fürst 100, Aladar Szegö 100, Felix Szüsz 100, Löw 100, Desider, König 50, Isidor Ungar 100, Bela Pisker 100, dr. I. Morgenstern 50, Josef Virag 50, Geza Pisker 50, dr. M. Sattler 100, prig. Brit mila u kući Sandor Weiss daruju: Oskar Merö 100, S. Bosković i supruga 100, M. Stein 100, Heinrich Schönberger 100, Sandor Weiss 300, Josef Felegi 100, Natan Weiss 100, Dezö Lehr 10, N. N. 10, prig. Brit mila u kući Rudolf Wertheim daruju: R. Wertheim 50, H. Wertheim 50, D. Wertheim 50, L. Mandl 100, dr. M. Sattler 100, Stein i Schreiber 100, S. Klein 10, Adolf Berger 20, Komlos Bela 50, Adolf Natan 100, Ludvig Rosenzweig 50, N. N. 20, Jenö Cserm 50, Deže Kovacs 100, N. Schönberger 100, Jenö Bröder 100, Sandor Steinbach 100, dr. Oto Mandl 100, Arnold Szekely 100, N. Vamosi 50, Marton Komlos 50, dr. Benö Bruck 50, prig. Barmicva u kući Max Bader daruju: Vilim Vig 100, Mezö Oskar 100, Adam Vig 50, Grün Miksa 100, Ošner Oskar 50, Vig Emil 50, Josef Virag 50, David Pesing 50, Leop. Mozes 50, Josef Bröder 50, Mor Iritz 50, Leopold Flesch 100, Matija Neumann 50, Mano Alleweil 50, dr. S.

Handler 50, Bela Neuberg 25, Oto Ditrichstein 25, A. Grünberger 25, Mor Dosler 25 5520.—

Vinkovci: Na Barmicva Rikarda Langa daruju: Marko Lang 200, Olly Stein 100, dr. Stanić 100, Gross Gizela 50 450.—

Zagreb: Braća Hoffmann prig. smrti majke pok. Amalije Hoffmann 500 500.—

Vukovar: Prig. zaruka Adolf Herzog—Ani Grünhut daruju: dr. Herzl i supruga 50, Vilim Engl 50, H. Grünhut 100, A. Herzl 50, I. Baum 20, Mandl Samuel 50, Judita Baum 50, Moric Herzog 50, Berta Herzog 20, Lj. Kaiser i supruga 50, Leop. Herzog, Brčko 50, dr. Đeda Mandl 50, Ani Grünhut i Adolf Herzog 200, prig. smrti Šarlote Guttmann daruju: Otto, Hugo, Armin, Ivan, David, Zdenko Guttmann i L. Fierteł po 20, prig. vjenčanja Ani Grünhut—Adolf Herzog daruju: Mjesna jevr. org. 500, Ani i Adolf Herzog 200, L. Herzog, Brčko 100, S. Freund 50, Lj. Kaiser 50, Alfreda Herzl ob. 20 1850.—

Derventa: Na vjenčanju Taube Richter—Karl Kirschenblum sakupio Levi D. Pesach 380, na vjenčanju Erna Baruch—Isidor Pesach sabrali Rifka Katan i Levi D. Pesach 230, Regica Levi sa Sal. Baruch kao djever i djeveruša kralji svatove ružmarinom, te su sabrali tom zgodom 88 698.—

Ruma: Prig. vjenčanja A. Reich—M. Weiss 252, na večeri kod rab. Goldstein 82 334.—

Čakovac: Prig. pogreba pok. Lj. Rosenberga daruju: B. Mozes 50, Gjurro Fischer 50, J. Rosenberg 200, obitelj 100, prig. vjenčanja Cili Sonnenwald—Ludvig Kohn 180, jedan arak 20 600.—

9952.—

DAROVİ ZEMLJE.

Novisad: Čist prihod Purimske akcije Pro Palestina sekcije 6423, Diferenca Eckstein—Bröder daruje Eckstein 500 6923.—

Karlovac: Samokontingentiranje M. C. O. 1040, K. Z. O. 100, Nada Blühwein, Zagreb 10 1150.—

Sisak: Čist prihod čajanke na Purim 500, daruju: Karl König 100, dir. Baum 50, Adolf Katić 50 700.—

Beograd: God. doprinos ask. općine 3000, za 100 LE od Purimske matineje 27.726.— 30.726.—

Bjelina: Dan trgovaca—246, čist prihod Purim—zabave 1000 1246.—

Vinkovci: Židovsko gosp. društvo 1000.—

Čakovac: Žid. djev. društvo od svoje priredbe 200.—

Zagreb: Sab. anak arh. Lorber 100, Jevr. sef. stud. klub od svoje zabave 1815, sab. arak J. Präger 100 2015.—

Sarajevo: Prig. vjenčanja dr. Rafe Saloma sa Lorikom Alevi sabrao Salvator Salom iz Zagreba 1240.— 1240.—

Vršac: Purimska akcija 2000.—

Stari Bečej: Žid. gosp. društvo od svoje Purim zabave 500.—

Vukovar: Čist prihod purimske zabave Mj. jevr. org. 2750.—

Banjaluca: Sabrano na Purim 100.—

Priština: Bez specifikacije 1350.—

Ruma: Samooporezivanje 266.—

Visoko: Purimska akcija 263.—

Veliki Bečkerek: Bez specifikacije 3300.—

Brod n. S.: Purim akcija 6000.—

61.729.—

DJEČJI SABIRNI ARCI.

Bjelina: Judita Hajon 90, Moško Alkalay 84.50, Isidor Perera 77, Luna Maestro 74, Sarika Alkalay 50, Esteraj i Josef Levi 50, Berta Winter 45.50, Rezi Winter 43.50, Sarika Perera 42.50, Milo Kraus 40.50, Micika Weiss 33.50, Sida Perera 33, Berta Altarac 33, S. Altarac 32, Rifka Montiljo 31, Rifka Finci 28.50, Raf. Alkalay 27.50, Sarika Würzl 21, Lenka Würzl 20.50, kao maske sabrala sir sljedeća djeca: Haim Ozmo, Irenka Malz, Margita Roth, Albert Alkalay, Elika Kabiljo, Elsa Malz, M. Almušimo, Lihka Malz svega 351 Din. 1208.50

Visoko: Rafael Kabiljo 42, Moric J. Danon 52, Estera D. Maestro 51 145.—

1353.50

DAROVİ U HRAMU.

Križevci: 100.—
Stari Bečej: Dr. A. Nagy 5, Stjepan Nagy 5, Bela Stern 5, N. Schlesinger, Vinkovci 5, Isidor Hubert 20, Josei. Schönaug 10, S. Fleischmann, Mitrovica 15 110.—
Novi Bečej: Weiss Geza 10, Naftali Vilma 5 15.—
Višegrad: Isak Papo 100.— 325.—

OPĆI DAROVİ

Mitrovica: Dr. Ignac Frankfurter 55.—
Zagreb: Za brošuru 20.—
Vukovar: Na kućnoj proslavi kod Karla Bresslauer 100.—
Stari Bečej: Maca Hercog 22.—
Vršac: Dr. A. Menzer 1000, N. N. 50 1050.—

MASLINE.

Novisad: Prig. ozdravljenja g. Eugena Klein daruju: Dežd Stemberg 150, Marton Klein 150, Vilmos Locker 100, Rudolf Müller 50, E. Vig 50, Vilmos Weinfeld 50, Jenö Schlossberger 50, Oskar Mezö 50, Mano Berger 25, Robert Rado 25, prig. ozdravljenja Vilma Lockera daruju: Vilim Vig 100, Oskar Merö 100, Vig Adam 50, Grün Miksa 100, Oskar Ofner 50, Emil Vig 50, Josef Virag 50, David Pesing 50, Leop. Moises 50, Josef Bröder 50, Iritz Mor 50, Leop. Flesch 100, Matija Neumann 50, Mano Alleweil 50, dr. S. Handler 50, Bela Neuberg 25, Oto Ditrichstein 25, Adolf Grünberger 25, Mor Dossler 25, N. N. 15 1765.—

Vinkovci: Povodom sretnog rođenja unučeta Bern. Flesch 100, darovi: Udova Weil 25, Johanna Hönič 20 155.—

Bjelovar: Za gaj Slavka Fürsta od purimske zabave 1000.— 2920.—

HAMIŠA ASAR BIŠVAT AKCIJA.

Vršac: Za 6 kg. 1000.—
Derventa: Prodale Sara Gaon i Flora Pesach 245.—
Mitrovica: Levy 10, Kovač 10, H. Rothmüller 10, J. Fleischmann 10, Gärtner 5, A. Rosenberg 10, S. Gross 10, dr. Spitz 40, Fischer 50, Kohn 10, D. Fürstner 10, Herman Pesing 10, Bernat Pesing 10, dr. Baum 10, Z. Zivković 5, Sara Kraus 5, A. Morgenstern 2.50, A. Mihailović 20, N. N. 50 287.50

Bjelina: 320.—
Zenica: 375.—
Sanski Most: 165.—
Zavidović: 80.—
Našice: 380.—
Zagreb (drugi dio): 635.—
Djakovo: 300.—
Čakovac: 150.—
Križevci: 470.—
Debeljača: 530.—
Brčko: 500.—
Osljeck: 1500.—
Požega: 261.—
Bjelovar: 1475.—
Banja Luka: 410.—
Višegrad: 125.—
Ruma: 300.—
Visoko: 30.—
Brod n. S.: 900.— 10.438.50

FILM.

Požega: 1837.50
Osljeck: 1195.75
Slatina: 410.—
Vinkovci: 1221.50
Subotica: 814.—
Bačka Topola: 550.—
Djakovo: 1500.—
Veliki Bečkerek: 2700.—
Brod n. S.: 600.— 10.828.75

PREGLED.

Iz Bosne, Dalmacije, Hercegovine 7707.50
 Iz Hrvatske, Medjumurja, Slavonije 42.861.15
 Iz Srbije 32.076.—
 Iz Vojvodine 29.588.25 112.232.90

POVJERENICIMA KEREN KAYEMETH LEISRAEL.

Stavljamo ovime do znanja svim povjerenicima i prijateljima KKL, da se od 1. aprila, prema zaključku zemaljske komisije KKL-a, koji je odobren po Saveznom Odboru Saveza Cijlonista, ne će više u iskazima objelodaniti iznosi ispod 10 Dinara.

Podjedno pozivljemo sve povjerenike, koji još nisu obradunali pojedine akcije a naročito Hamiša asar bišvat akciju, da to odmah učine, a isto tako da sva mjesta, koja nisu praznila skrabiće, da odmah pristupe ispražnjenju.

„Mladenka“
 prima na izradbu sve muško i žensko rublje, nadalje endlanje, — ažuiranje i vezenje na stroj —
Zagreb Račkoga 5
 (vrata 10-a)

Športske potrebštine dobijete u najboljoj kvaliteti kod
„NEGRO“
 ILICA 19.

Duboko ganuti javljamo, da je naš premili suprug, otac, brat, djed, tast, šurjak i ujak, gospodin

LAVOSLAV HEIM

dne 31. marta o. g. u 63. godini svojega životu preminuo.
Smrtni ostaci miloga pokojnika sahraniće se u petak, dne 2. aprila u 3 1/2 sata poslije podne. Žalobna povorka kreće iz mrtvačnice, izraelitski odio na Mirogoj.

Zagreb, 1. aprila 1926.

Irena Heim, rođj. Šorš, subruga
Ruža Heim,
Giza Weiss, rođj. Heim,
Karlo Heim,
Dr. Oskar Heim,
Stella Heim,
djeca

Emilije Popper, rođj. Heim, sestra,
Margita Heim, rođj. Rosenberg, snaha,
Norbert Weiss, zet,
Ema,
Mira,
Nada,
Fedor,
Zlatica,
Helga,
unučad

i ostala rodbina.

Umjesto svake posebne objave.

Najljepši dar za BARMICVO —
Fotografirati može svaki
jer dobije za 220— Din. cijelu opremu i to:

1 fotografski aparat velič. 4 1/2 x 6 cm,
1 rubin crvenu svetiljku za tamnu izbu,
12 fotografskih ploča veličina 4 x 6 cm,
10 svjetlo osjetljivih papira vel. 9 x 12,
1 razvijlač za razvijanje ploča i slika,
1 fiksirna sol za fiksiranje ploča i slika,
1 zlatnu kupku za fiksiranje slika,
1 ramu za kopiranje slika,
2 zdjelice za ispiranje ploča i slika,
1 knjigu sa uputom za fotografirati.
Isto u veličini 9 x 12 cm sa original Ve-
rax-kamerom i stativom samo D. 700—

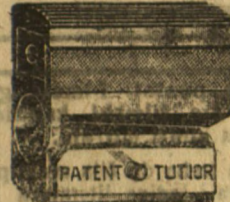
FOTOREKORD
Zagreb, Ilica 22.

Atelier steznika — Zavod
za plisiranje i ažuriranje

Ema Buxbaum
Bregovita ulica 1.

preporuča: steznike po mjeri iz najboljeg francuskog materijala. — Veliki izbor gotovih steznika, trbušnih pojasa i prslučica. Čišćenje i moderniziranje uz umjerene cijene. Izvodi endlanje i uendlanje u rublje, zastore i haljine.

TUTOR jedino uporabljivo šilto za pločke

„Tutior“ ne će nikada odkinuti šiljak
„Tutior“ iznenadit će svakoga sa svojim nevjerovatnom jednostavnošću. Njegova sprava za rezanje može se po volji promijeniti. Tko posjeduje „Tutior“ bit će uvijek veseo kad ga upotrebljava

Komad stoji 15— Dinara
— Tražite sveopće cjenike —

NOVITAS
Zagreb, Preradovićevo ul. 23
Telefon 26-80.

NAJBOLJA VUNA

kao i svila za jupere, čarape, veste, vuneni rupci, košulje, sve vrste DMC robe, razni pamuci, te pribor za vezenje i pletenje dobije se najjeftinije kod

FERDO SCHWARZ I DRUG Zagreb

Ilica 45.

Telefon 2—56

Podružnica: Jurišićeva 12.

Telefon 6—34

MIRKO ŽUGEC

Zagreb, Duga ul. 13.

Specijalna trgovina: antiknog pokućstva, zbirka oružja te raznih drugih starinskih predmeta, ujedno specijalna radionica za restauriranje antikviteta.

RICHTEROVO MLJEKARSTVO

Svi mliječni proizvodi

ZAGREB

Tkalčićeva ul. 1. — Pejačevićev trg 17.

Specijalna tvornica čeličnih zavojnih kapaka roleta, roloa, jeklenih rolat, rebrenica, Stahlrollbalken

Prva i najmodernija u Kralj. Srba Hrvata i Slovenaca

TVORNICA:

čeličnih roleta (Stahlrollbalken)
drvenih kapaka (Holzrollbalken)
škarastih rešetka (System Bostwick)
sunčanih zastora (Sonnenplachen)
platnenih roleta (Gradelrolleten)
kockastih prozirnih kapaka
Cerberus patent brave protiv provale

MIRKO BENIĆ, ZAGREB

Poslovnica: Opatovina 11.

Telefon 9-98

Tvornica: Fijanova 19

Brzojavni naslov: **Kapak, Zagreb.**

— Vidi, vidi! Ni najjačim orudjem nije lopov mogao da provali u radnju.
— Dakako, kad su vrata osigurana Benićeovim

čeličnim kapcima.

TELEFON 19-82.

Najjeftinije nabavno vrelo
M. FRIEDMANN
ILICA 7.

TELEFON 19-82.

Preporuča svoje bogato skladište gotovih odijela za gospodu, gospodje i djecu.

Tvornica umjetničkog pokućstva

BOTHE i EHRMAN D. D. ZAGREB

Tvornica:

Zagreb, Savska cesta broj 25.
Telefon broj 14 i 19—99.

Prodavaona:

Zagreb, Ilica 38. ulaz Mesnička ul.
Telefon broj 17—76.

Podružnica:

Beograd. Kralja Petra ulica 20.

Komisijona skladišta:

Braća Stožir k. d., Bjelovar,
Lavoslav Unkelić, Gospić,

Depolo i Stipčić, Sušak,
Janković i Grujić, Niš,

Lazar Atanasijević i Kompanija Skoplje
Josip Pijavić, Split.

— Proizvadjia: pokućstvo svih vrsti i slogova, kompletni uređaj za stanove, banke, hotele, kavane i restoracije. —

SKLADIŠTE TAPETA I KOŽNIH GARNITURA.

MODNA SEĆENModna krojačka dvorana za gospodu
ZAGREBIlica broj 77. Telefon 28-87.
Izrađuje odijela po najnovijem i najmodernijem kroju, - Vanjske narudžbe obavljaju se najbrže i najtočnije. Imade uvijek na skladištu najmodernija engleska sukna.**כשר RESTAURACIJA****M. KOHN**

ZAGREB, JELAČIĆEV TRG 19. I.

Menu počam od 15 din. (više vrsti jela).
Primaju se abonenti u i izvan kuće.**Zagrebačka tvornica slatkiša**Robert Spiegler i drug k. d.
Ilica broj 65. Ilica broj 65.
Nudjamo prvovrednu slastičarsku proizvodnju - Torte počam od 30 dinara. Preprodavaoci znatan popust.**POPLUNI**

rouge, klot, satin i mode. — Posebna izradba popluna od pahuljica. Zagrebačka industrija popluna M. JUNGWIRTH I DRUG, Zagreb, Vlaška 92

Hagada šel Pesah

u velikom izboru i uz jeftinu cijenu kod

Srećko Holman

Knjižara i papirnica

ZAGREB

Ilica 92 Telefon 9-58

CIPELEgradjanske i bakandje dobiju se najbolje i najjeftinije samo kod
Trgovina cipela i gamaša**IGNJO MOLNAR**

Zagreb, Draškovićeve 4. Telef. 16-01

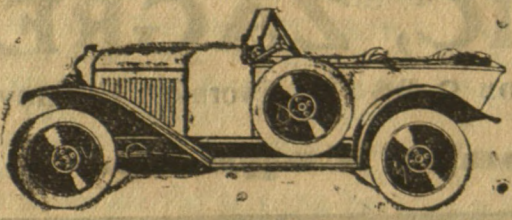
»TRGOVINA UMJETNINA«, EDO ULLRICH.

Radiona okvira za slike, — Stalna izložba slikarskih i kiparskih umjetničkih radova.

Ilica broj 40. — ZAGREB. — Ilica broj 40.

Dragutin Pernat

gradjevni limar i uvoditelj vodovoda

Specijalna radiona za popravak hladionika, naprava novih štitičnika za kotače, svih prevlaka sa aluminijem crnim limom i sve u to zasjecajuće popravke. Solidna i brza podvorba. Preporuča se moja tt. ZAGREB, Frankopanska ul. 5.

Štampilije, društvene znakove, vignete, gravure, čekiće, emailirane ploče, signature izrađuje brzo i jeftino Zavod za rezbariju i štampilije

BREZINA I DRUG, ZAGREB

Frankopanska ulica broj 9. — Telefon int. broj 8-53.

NARANDJE! — MANDARINE! — LIMONE!

Trgovina domaćeg i južnog voća i povrća na veliko

MORDO ALKALAY

Telefon 27-12. — ZAGREB. — Gajeva ul. 23.

PAMUKsve vrsti i
u svim brojevima

Žuti — bijeli — farbani

A. ROMANO

ZAGREB,

Boškovićeve ulica broj 15

Brzojavi: DIANA Telefon broj 23-66

MOLINO

žutica platno

šifoni

vata (za poplune)

„Gaby“

Kitničarija i parfumerija

Zagreb

Nikolićeva 11.

Strogo

כשר

**Mesnica
Al. Feliks**
Petrinjska 6.**Željezne krevete**

i ostalo željezno rokućstvo izrađuje najsolidnije „ZMAJ“ D. D. ZAGREB

Petrijnska ul. 3

Tražite cjenik!

Kako se može postati filmski glumac ili glumica i šta filmski kandidati o filmu znati moraju.

Jedno djelo koje treba da čita svaki prijatelj filma i kina. Prva i jedina literatura na našem jeziku o filmskoj karijeri. **Upravo izašlo! Prospekt besplatno!** Cijena Din. 30 i 5 Din. za poštarinu. Narudžbe i novac se šalju:**FILMSKOJ KNJIŽNICI OCEAN-FILMA**
Zagreb, Petrinjska ul. 28**Ljudevit Polak Petrinjska ul. 3**

Veliki izbor delikatesa, suhomesnate robe, likera, čaja, ruma, kekisa, raznih riba i južnog voća.

Cijene umjerene. Solidna podvorba

Velegradska**Slasličarna „MANON“**

(Vlasnik Ignac Lauš)

Jelačićev trg, uz Veliku Kavanu

Skladište benzina, strojnog i autoulja.

Petrolej i parafin.

IGNAC ASCHER

Zagreb. — »B« cesta 19a. — Zagreb.

GALOŠE

sniježne cipele, te svu gumenu robu popravljaju brzo, solidno i jeftino

Zavod za popravke gumene robe
ZAGREB, PRERADOVIĆEVA ULICA 22.

Na veliko! Na veliko!

Južno voće

Narandje, Mandarine, limune, smokve, datulje i t. d. nudja svaku količinu uz najjeftinije cijene

Jakob Švarc

Zagreb, Gundulićeva 4.

Reiko**pisaći stroj**

jest najmodernije i jake konstrukcije, vanrednog materijala i vrlo dugotrajan.

ZASTUPSTVO

„THE REX CO“

ZAGREB, Sajmište 56.

PARNA PEKARNA WIESLER

PETRINJSKA 73.

Proizvadjia i razasilje prvovredni Karlsbadski ljekoviti dvopek (Zwieback) kao i la. graham kruh uz najkulantnije cijene.

Vjekoslav Flosberger

M. Rothmüller — vlasnici — H. Grossmann

Električna brusiona i trgovina finočelične robe.

ILICA 8.

ILICA 8.

SANDELE

smedji blank sivane (flexible) ili kovane u najboljoj kvaliteti marka

»STANDARD«

dobavlja uz jeftine originalne tvorničke cijene na veliko i malo

CARL POLLAK d. d., LJUBLJANA.

glavno zastupstvo

FRKOVIĆ I DRUG, ZAGREB.

Mesnička ulica broj 5.

Telefon br. 4-45.